

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан факультету ЕК _____

/прізвище, ініціали/

/підпис/

«__» _____ 2017 р.

Робоча навчальна програма

Навчальної дисципліни «Корпоративне управління»
/найменування дисципліни/

Підготовки _____

За спеціальністю _____

Напрямок підготовки _____

/код і назва напрямку підготовки/

Відповідальний лектор
проф. Посохов І.М. _____

«__» _____ 2017 р.

Розглянуто на засіданні кафедри
«Організація виробництва і управління персоналом»

«__» _____ 2017 р.

Протокол № _____

Завідувач: проф. Посохов І.М.

/прізвище, ініціали/

(підпис)

Харків 2017

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

«УЗГОДЖЕНО»	«УЗГОДЖЕНО»
/найменування спеціальності/	/найменування спеціальності/
/підпис завідувача кафедрою/	/підпис завідувача кафедрою/
«__» _____ р	«__» _____ р
«__» _____ р	«__» _____ р
«__» _____ р	«__» _____ р

Розділ 1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

І.І. Розподіл навчального часу за семестрами і видами навчальних занять

Семестр	Загальний обсяг /годин/			За видами навчальних занять /годин/							Індивідуальні завдання студентам				Термін практики	Контрольні заходи					Звітність	
		Аудиторні заняття /годин/	Самостіні зан. студ. /годин/	Лекції	Лабораторні зан.	Практичні зан.	Семінари	Консультації	Самостійна робота під керівництвом викладача		Курсовий проект (робота)	ОДЗ	РГЗ	ІТР		Модульна контрольна робота №1	Модульна контрольна робота №2	Контрольна робота	Колоквіум		Залік	Екзамен
11	59,5			32		16		2				4,5			2						3	

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри					
Номер протоколу					
Підпис завідувача кафедри					
Підпис декана факультету					
Дата затвердження					

1.2. План вивчення навчальної дисципліни

Порядковий № зан.	Види навчальн. занять (Л; ЛЗ; ПЗ; С)	Кількість годин	Номери семестрів, найменування тем і питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу студентам.	Потрібний рівень сформованості знань та умінь для кожного питання	Інформаційно-методичне забезпечення
1	2	3	4	5	6
1	Л	4	Тема 1. Корпорації: сутність, види. Тема 2. Інтегровані корпоративні структури.	31 -ознайомчо-орієнт.	1,2
2	ПЗ	2	Акціонерне товариство, як основна організаційно-правова форма корпорації. Визначення та аналіз поняття інтегрованої корпоративної структури в законодавстві України. Аналіз основних нормативних актів, що визначають функціонування корпорацій.	31 -ознайомчо-орієнт.	1,2
3	Л	4	Тема 3. Корпоративне управління: еволюція, визначення, основні учасники. Тема 4. Теоретичні основи аналізу корпоративного управління.	31 -ознайомчо-орієнт.	1
4	ПЗ	2	Актуальність і сучасні тенденції. Особливості корпоративного управління в Україні, Росії і США. Корпоративне управління як фактор підвищення інвестиційної привабливості компанії. Моделі структури капіталу (теорема Модільяні-Міллера). Модель Тіролю. Теорія співучасників («стейкхолдерів»). Управлінська теорія. Організаційна теорія.	31 -ознайомчо-орієнт.	1.2
5	Л	4	Тема 5. Моделі корпоративного управління. Тема 6. Корпоративний контроль: підстави, мотивація, форми.	31 -ознайомчо-орієнт.	1.2
6	ПЗ	2	Англо-американська модель: ключові особливості, учасники реалізації моделі, структура володіння акціями, ринок корпоративного контролю, рівень оплати праці, критика. Німецька модель: дворівнева структура ради директорів, представництво зацікавлених сторін, універсальні банки, перехресне володіння акціями.	31 -ознайомчо-орієнт.	1,2

7	Л	4	Тема 7. Сутність і види акцій. Тема 8. Капітал корпорації. Капітал і активи корпорації.	У1 -репродуктивний	8
8	ПЗ	2	Типи акцій. Процедура реєстрації випуску акцій. Шляхи формування капіталу корпорації. Дивідендна політика. Фінансові взаємовідносини в корпораціях.	33-продуктивно-синтет.	1,2
9	Л	4	Тема 9. Рада директорів: права і функції. Правила для незалежного директора. Тема 10. Комітети ради директорів.	У1-репродуктивний	8
10	ПЗ	2	Структура ради директорів. Класифікація незалежних директорів. Комітети ради директорів.		
11	Л	4	Тема 11. Виконавчі органи. Тема 12. Підготовка та публікація річного звіту акціонерного товариства.	31 -ознайомчо-орієнт.	1,2,3
12	ПЗ	2	Виконавчі органи: порядок утворення, компетенція та обов'язки. Порядок підготовки, затвердження та публікації річного звіту.	33-продуктивно-синтет.	1,2,3
13	Л	4	Тема 13. Кодекс корпоративної поведінки: розробка, принципи. Тема 14. Злиття і поглинання: засоби корпоративного захисту, оцінка ефективності.	33-продуктивно-синтет.	1,2,3
14	ПЗ	2	Кодекси корпоративної поведінки як засіб захисту інвестора. Світовий досвід. Закордонна практика злиттів.		
15	Л	4	Тема 15. Рейтинги корпоративного управління. Тема 16. Корпоративна культура.	У1-репродуктивний	8
16	ПЗ	2	Визначення рейтингу корпоративного управління Переваги для компанії. Формування та специфіка корпоративної культури вітчизняними компаніями.		

1.3 План вивчення навчальної дисципліни

Порядковий № зан.	Види навчальн. Занять /Л; ЛЗ; ПЗ; С/	Кількість годин	Номери семестрів, найменування тем і питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу студентам	Потрібний рівень сформованості знань та умінь для кожного питання	Інформаційно-методичне забезпечення
1	2	3	4	5	6
1.	С	С- 10	Еволюція корпоративного управління.		1,2
2.	С	С-10	Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління. Становлення і розвиток корпоративних об'єднань в процесі приватизації.		1,2,3
3.4	С	С - 10	Особливості корпоративного управління в Україні: відмітні ознаки, чинники і проблеми національної моделі. Правові аспекти діяльності Ради директорів і практики функціонування в Україні.		1,2,3
5.6.	С	С-10	Умови формування та перспективи розвитку інституту незалежних директорів в практиці вітчизняних акціонерних товариств. Актуальність рейтингових оцінок якості корпоративного управління для вітчизняних емітентів.		4,5
7.8	С	С-10	Дослідження кодексів корпоративного управління українських компаній. Організаційна культура, рівні організаційної культури за Шейном.		2.6

1.4 Розподіл викладачів за потоками, навчальними групами

на 2012-2013 навчальний рік

Семестр	Вчене звання, ступінь, прізвище, ініціали викладача	Вид занять	№№ потоків, навчальних груп
9	Професор, д. е. н. Посохов І. М.	лекції практичні заняття	ЕК- 47 (м)

Завідувач кафедру

" "

Д.

3. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ТА ЕКЗАМЕНУ.

1. Характеристика теорій, що складають основу корпоративного управління [8; 9; 10].
2. У чому полягає агентська теорія, які цілі переслідують групи учасників «конфлікту інтересів»? [11; 12; 13].
3. Які основні положення моделі Йенсена-Меклінг ви знаєте? [14; 15].
4. Перерахуйте основні постулати теореми Модільяні-Міллера [19; 20; 21].
5. Яка сутність моделі Тіролю? [22; 23].
6. У чому полягає модель «стейкхолдерів»? [24; 25].
7. Проведіть порівняльний аналіз структури власності в рамках англо-американської та німецької моделей корпоративного управління [16; 17; 18; 26].
8. Яка роль банків у німецькій моделі корпоративного управління [27; 28; 29].
9. У чому полягає практика внутрішньогрупового пересування менеджменту в рамках японської моделі корпоративного управління? [30; 31].
10. Проведіть порівняльний аналіз зарубіжних моделей корпоративного управління у структурі ради директорів, діяльності менеджменту, ролі комерційних банків [32].
11. У чому полягає «конфлікт інтересів». Перерахуйте інтереси груп учасників корпоративних відносин? [33].
12. Охарактеризуйте основні форми корпоративного контролю [31; 32].
13. Які шляхи оптимізації системи корпоративного контролю ви знаєте? [33].
14. Які питання відносяться до компетенції Ради директорів (Наглядової ради)? [33].
15. Яка процедура обрання членів Ради директорів? [2; 3].
16. У відповідності з міжнародною практикою, які рекомендації існують до складу Ради директорів? [2; 3].
17. Перелічіть основні вимоги (критерії), що пред'являються до незалежного директора. [4; 5].
18. Яка класифікація незалежних директорів існує в Росії та Україні? [4; 5].
19. Назвіть правила незалежного директора [4; 5].
20. Методи корпоративного захисту компанії до публічного оголошення про угоду і після публічного оголошення про угоду (злиття і поглинання). Ключові фактори, що сприяють злиттю і поглинанням компаній на сучасному етапі [33].
21. Переваги та недоліки злиття і поглинань як стратегії розвитку компанії. Основні методи збору і аналізу інформації для оцінки ефективності злиттів і поглинань [33].
22. Рейтинги корпоративного управління: актуальність, визначення, переваги присвоєння рейтингу для компанії [33].
23. Порівняльний аналіз методик основних рейтингів корпоративного управління (CORE-рейтинг, Експерт РА, Стандарт енд Пурз, Брансвик Вабург

ЮБС, Прайм-Тасс) [4].

24. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління [19].

25. Організація роботи ради директорів: роль, компетенція, структура [27; 29; 33].

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

НАСТУПНІ ТЕМИ ТА ПИТАННЯ

1. Еволюція корпоративного управління.
2. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління.
3. Становлення і розвиток корпоративних об'єднань в процесі приватизації.
4. Особливості корпоративного управління в Україні: відмітні ознаки, чинники і проблеми національної моделі.
5. Правові аспекти діяльності Ради директорів і практики функціонування в Україні.
6. Умови формування та перспективи розвитку інституту незалежних директорів в практиці вітчизняних акціонерних товариств.
7. Актуальність рейтингових оцінок якості корпоративного управління для вітчизняних емітентів.
8. Дослідження кодексів корпоративного управління українських компаній.
9. Організаційна культура, рівні організаційної культури за Шейном.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гриньова В. М. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні: монографія / В. М. Гриньова, О. Є. Попов. – Х.: ХДЕУ. – 2009. – 324с.
2. Довгань Л.Є. Корпоративне управління. Навчальний посібник / Л.Є. Довгань, В.В. Пастухова, Л.М. Савчук. – К.: Кондор, 2007. – 174 с.
3. Довгань Л.Є., Малик І.П. Корпоративне управління: інституціональні аспекти: Монографія / За ред. Л.Є. Довгань. – К.: Політехніка, 2006. – 340 с.
4. Євтушевський В.А. Стратегія корпоративного управління: [монографія] / В.А. Євтушевський, К.В. Ковальська, Н.В. Бутенко. – К.: Знання, 2007. – 287 с.
5. Ключай В.В. Особенности построения системы корпоративного управления в России: Монография. – М.: Анкил, 2007. – 240 с.
6. Назарова Г. В. Організаційні структури управління корпораціями: Монографія. – 2-ге вид., допов. і переробл., – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004 – 420 с.
7. Павленко Ю. Г. Корпоративная экономика в институциональном контексте. М.: Институт Экономики РАН, 2002. –171 с.
8. Посохов І. М. Трактовка категорії корпорація в зарубіжних країнах / І. М.

- Посохов // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія інноваційного економіки: бізнес, наука, освіта» 11-14 квітня 2012 р. – Харків, НТУ «ХПІ», 2012 р. – с. 193-195.
9. Посохов І. М. Дослідження категорії корпорація і сутності корпорації / І. М. Посохов // Вісник НТУ «ХПІ». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – Харків: НТУ «ХПІ». – 2012 – № 16, – с. 3-12.
10. Посохов І. М. Розвиток економічного змісту категорії «корпорація» / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості (збірник науково-практичних статей). – Харків: УДАЗТ. – 2012. – № 38. – с. 281-287.
11. Посохов І. М. Розвиток класифікації методів управління ризиками корпорації / І. М. Посохов // Теорія та практика управління економічним розвитком : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 22-24 листопада 2012 р. : в 3 т. – Донецьк : ООО "Фирма "Друк-Инфо", 2012. – Т. 1. – С. 281-283.
12. Посохов І. М. Методичне забезпечення управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу : зб. тез доп. 6-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 27-29 вересня 2012 р. – Суми : ДД "Папірус", 2012. – С. 209-211.
13. Посохов І. М. Організаційно-економічний механізм корпоративної взаємодії в рамках корпоративної структури "МЕТЗАЛМАШБУДЕНЕРГО" / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості = The bulletin of transport and industry economics : зб. наук.-практ. ст. – Харків : УкрДУЗТ, 2014. – № 45. – С. 114-119.
14. Посохов І. М. Аналіз адекватності використання російських моделей оцінки ймовірності банкрутства для вітчизняних корпорацій / І. М. Посохов // Економіка. Фінанси. Право. – 2013. – № 6. – С. 32-36.
15. Посохов І. М. Дослідження методів оцінки ризиків корпорацій / І. М. Посохов // Європейський вектор економічного розвитку. – 2013. – № 2 (15). – С. 211-217.
16. Посохов І. М. Удосконалення нормативної бази фінансово-економічних показників для аналізу ризиків корпоративної діяльності / І. М. Посохов // Економічний часопис ХХІ. – 2013. – № 7-8 (1). – С. 46-49.
17. Посохов І. М. Використання моделі Т. Гудзь для оцінки ризику банкрутства вітчизняних корпорацій / І. М. Посохов // Якість економічного розвитку: глобальні та локальні аспекти : матеріали 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 17-18 червня 2013 р. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2013. – С. 102-104.
18. Посохов І. М. Система показників У. Бівера для оцінки банкрутства корпорацій / І. М. Посохов // Перспективні питання економіки та

- управління : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 8-9 квітня 2013 р. – Дніпропетровськ : Герда, 2013. – 37-39.
- 19.Посохов І. М. Порівняльна характеристика моделей корпоративного управління в ринковій економіці: переваги та недоліки / І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – 2012. – № 7. – С. 157-159.
- 20.Посохов І. М. Факторний аналіз фінансового стану корпорацій / І. М. Посохов // Культура народів Причорномор'я. – 2013. – № 262. – С. 78-82.
- 21.Посохов І. М. Дослідження переваг, недоліків та проблем інноваційного розвитку сучасних корпорацій / І. М. Посохов // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : зб. наук. пр. – Харків : ХНАДУ, 2015. – № 4 (11). – С. 126-132.
- 22.Посохов І. М. Оцінка рівня фінансового ризику корпорації / І. М. Посохов // Менеджмент суб'єктів господарювання: проблеми та перспективи розвитку = Business entities management: development problems and perspectives : зб. матеріалів 1-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 20-21 червня 2013 р. – Житомир : ЖДТУ, 2013. – С. 315-317.
- 23.Посохов І. М. Аналіз існуючих підходів до класифікації ризиків / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості = The bulletin of transport and industry economics : зб. наук.-практ. ст. – Харків : УкрДУЗТ, 2012. – № 39. – С. 67-76.
- 24.Посохов І. М. Державне регулювання цін на продукцію соціального значення : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 [Електронний ресурс] / Ігор Михайлович Посохов ; [наук. керівник Штучний В. Г.] ; Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2009. – 17 с.
- 25.Посохов І. М. Ціноутворення на світових товарних ринках / І. М. Посохов // Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. кол. І. М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. Техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – Розд. 4.2. – С. 238-251.
- 26.Posokhov I. M., Zhadan U. V. The improvement of approaches to the classification of risks of industrial enterprises //Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2016. – №. 4. – С. 285-300.
- 27.Posokhov I. M. MODERN FEATURES AND TRENDS OF THE CORPORATE GOVERNANCE AND DOMESTIC MODEL OF CORPORATE GOVERNANCE //PROSPECTS FOR DEVELOPMENT OF EDUCATION AND SCIENCE. – 2016. – С. 38.
- 28.Posokhov I. M. Modern features and trends of the corporate governance and domestic model of corporate governance / I. M. Posokhov // Prospects for development of education and science : coll. of sci. art. / sci. ed. S. I.

Drobnyazko. – Plovdiv : Academic Publ. House of the Agr. Univ. Plovdiv, Bulgaria, 2016. – P. 38-41.

29. Рамперсад Х. К. Универсальная система показателей для оценки личной и корпоративной эффективности. Сорок вопросов для размышления с примерами разных вариантов действий / Хьюберт К. Рамперсад, Кари Туоминен. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 148 с.
30. Старюк П. Ю. Влияние корпоративного управления на стоимость российских компаний (эмпирический анализ) / Дисс. ... канд. экон. наук, спец. 08.00.10 – Финансы, денежное обращение и кредит, Москва, 2008.
31. Чечетов М. В. Приватизація: теорія, методологія, практика: Монографія. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2005. – 645 с.
32. Чимаров А. Н. Финансовые аспекты трансформации корпоративного контроля / Автореферат дисс. ... канд. экон. наук, спец. 08.00.10 – Финансы, денежное обращение и кредит, Саратовский государственный социально-экономический университет, Саратов, 2011, 20 с.
33. Штерн Г.Ю. Корпоративне управління: Навч. посібник для студентів спеціальності 8.050201 „Менеджмент організацій” / Г.Ю. Штерн. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 278 с.